

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Said Dak

Kwaliteitsonderzoek

voorschoolse educatie

Datum vaststelling: 10 oktober 2019

Samenvatting

Samenvatting

De inspectie heeft op 20 juni 2019 een onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van de voorschoolse educatie op kinderdagverblijf Saïd Dak. Voorschoolse educatie wil zeggen dat er extra aandacht is voor peuters die dat nodig hebben, zoals de peuters met een risico op een (taal) achterstand.

De reden voor dit onderzoek is dat wij in 2019 de kwaliteit van de voorschoolse educatie op kinderdagverblijven in Nederland in beeld brengen. Ook onderzoeken we in de groepen 1 en 2 van basisscholen de kwaliteit van de voorschoolse educatie voor kleuters met een risico op een (taal)achterstand. We noemen dit onderzoek de meting kwaliteit voor- en voorschoolse educatie 2019. Dit kinderdagverblijf maakt deel uit van de steekproef die we hebben getrokken. Deze samenvatting is geschreven voor ouders en andere belangstellenden.

In hoofdstuk drie van dit rapport geven wij een waardering voor de verschillende onderdelen die belangrijk zijn voor voorschoolse educatie. Wij noemen dit standaarden. Per standaard beschrijven we wat goed gaat op het kinderdagverblijf en wat nog beter kan.

Wat gaat goed?

We zien dat de pedagogisch medewerkers rekening houden met wat de peuters nodig hebben. De pedagogisch medewerkers werken met een programma waarmee zij de ontwikkeling van de peuters stimuleren op het gebied van taal, rekenen, gedrag en bewegen. De pedagogisch medewerkers gebruiken veel taal zodat de peuters nieuwe (Nederlandse) woorden leren. Bovendien is er op het kinderdagverblijf aandacht voor de speelhoeken. De pedagogisch medewerkers passen deze bij ieder thema aan, waardoor de peuters fijn spelen en tegelijkertijd nieuwe dingen leren.

De pedagogisch medewerkers houden bij hoe het met een peuter gaat. Ze zorgen ervoor dat peuters extra aandacht en hulp krijgen als ze iets moeilijk vinden. Ook dagen ze de peuters uit om nieuwe dingen te leren. De pedagogisch medewerkers spelen mee in de hoeken en geven de peuters aandacht in kleine groepjes. De sfeer in de groep vinden we veilig en prettig. De pedagogisch medewerkers gaan op een positieve manier met de peuters om.

Kinderopvangorganisatie: Dak
Kindercentra

LRK-nummer: 868370071

Totaal aantal doelgroepeuters: 6

De pedagogisch medewerkers zorgen er bijzonder toegewijd voor dat ouders weten hoe het met hun peuter gaat. In overleg met de ouders dragen zij deze informatie, voordat de peuter vier jaar wordt, over aan de leraar van groep 1 van de basisschool. We vinden het mooi om te zien dat de pedagogisch medewerkers ouders stimuleren om thuis met hun peuter te spelen en hen nieuwe dingen te leren die ook op het kinderdagverblijf aan de orde komen. Ze ondersteunen dit met adviezen en soms materialen. De ouders met wie we spraken, geven aan dat zij zeer tevreden zijn over hoe het gaat op het kinderdagverblijf en dat hun kind er met plezier naar toe gaat.

De leiding van het kinderdagverblijf kijkt in hoeverre de peuters zich voldoende hebben ontwikkeld voor ze naar groep 1 van de basisschool gaan. Samen met de pedagogisch medewerkers werkt de leiding aan het verbeteren van de kwaliteit van de voorschoolse educatie. De leiding maakt jaarlijks samen met het team een plan waarin staat wat goed gaat en wat verbeterd kan worden. Ook volgen de leiding en de pedagogisch medewerkers verschillende scholingen om steeds beter te worden in hun werk. Opvallend is ook de zelf kritische manier waarop gereflecteerd wordt op het proces van verbetering en de effecten daarvan. De conclusies daaruit worden gebruikt om vervolgplannen te maken. De leiding van het kinderdagverblijfverantwoordt zich aan de gemeente en legt aan ouders uit of de voorschoolse educatie op orde is of en aan welke ontwikkelpunten ze werken.

Wat kan beter?

Naast bovenstaande positieve punten zijn er ook punten die beter kunnen.

Vanuit de organisatie zijn enkele goede aanzetten gegeven tot samenwerking met het basisonderwijs, met name op het vlak van de (warme) overdracht. Daarbij wordt gebruik gemaakt van het Haags overdrachtsformulier. Ingewikkeld is dat het in principe gaat om vijf basisscholen.

Ook gerealiseerd is de beperkte deelname aan gezamenlijke activiteiten voor de kinderen met één basisschool, zoals het voorleesontbijt of een viering. Deze school is gekozen als speerpunt omdat hier relatief veel kinderen naartoe gaan.

Er heeft echter nog geen afstemming plaatsgevonden op het gebied

van de voorlichting naar de ouders of de keuze van de vve-methode. Contacten in de sociale sfeer of als professionals, die een goede basis kunnen vormen voor professionele samenwerking vinden niet structureel plaats. Er vinden geen gezamenlijke scholingen plaats of ontwikkelactiviteiten tussen pedagogisch medewerkers en leraren.

Vervolg

We sturen een afschrift van dit rapport naar de gemeente.

1. Opzet van het kwaliteitsonderzoek

De inspectie van het Onderwijs onderzoekt bij een aantal kinderopvangvoorzieningen met gesubsidieerde voorschoolse educatie en op enkele basisscholen met veel doelgroepkinderen in groep 1 en 2 de educatieve kwaliteit, de resultaten en de kwaliteitszorg van deze locaties. Zo ook op kinderdagverblijf Saïd Dak.

Werkwijze

Wij vormen ons beeld van de kwaliteit door de praktijk van de voorschool te toetsen aan de standaarden uit het Onderzoekskader 2017 Voorschoolse educatie en primair Onderwijs. Wij hebben onderstaande standaarden onderzocht.

Standaarden voor de voorschool	Onderzocht
Ontwikkelingsproces	
OP1 Aanbod	•
OP2 Zicht op ontwikkeling	•
OP3 Pedagogisch-educatief handelen	•
OP4 (Extra) ondersteuning	•
OP6 Samenwerking	•
Resultaten voorschoolse educatie	
OR1 Ontwikkelingsresultaten	•
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•

Onderzoeksactiviteiten

We hebben observaties uitgevoerd van de pedagogisch-educatieve praktijk in de groep(en), documenten geanalyseerd, gesprekken gevoerd met ouders, pedagogisch medewerkers en de pedagogische coach/beleidsmedewerker. We hebben ook een kort bezoek gebracht aan een andere locatie om met een vaste invalkracht te spreken. Aan het eind van de onderzoeksdag hebben wij de resultaten van het onderzoek besproken met de pedagogisch medewerkers en de pedagogische coach/beleidsmedewerker.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de waarderingen, de conclusie en het

vervolgtoezicht. Hoofdstuk 3 gaat verder in op de resultaten van het onderzoek op de onderzochte standaarden. In hoofdstuk 4 is de reactie van de houder op het onderzoek en het rapport opgenomen.

Legenda

Waarderingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- K** Kan beter
 - V** Voldoende
 - G** Goed
-

2 . Hoofdconclusie en vervolg

In dit hoofdstuk beschrijven we de hoofdconclusie en geven we de afzonderlijke waarderings weer per standaard op Saïd Dak.

Conclusie

We waarderen de kwaliteit van de voorschoolse educatie op Saïd Dak als ruim voldoende. Vrijwel alle standaarden zijn voldoende of goed. De samenwerking kan nog groeien, maar dat vereist ook initiatief van de kant van de onderwijsbesturen.

Context

Saïd Dak is een kleinere locatie met drie lokalen, waarvan een in gebruik is als babyopvang en twee als dagopvang. Het team bestaat uit twee ervaren pedagogisch medewerkers en er is voorzien in vaste invalskrachten indien nodig.

Basisvoorwaarden voorschoolse educatie volgens de GGD

De GGD-toezichthouder heeft op 21 maart 2019 de basisvoorwaarden voorschoolse educatie onderzocht. Uit dit onderzoek bleek dat de basisvoorwaarden geen tekortkomingen vertoonden.

Afspraken over vervolgtoezicht

Er zijn geen afspraken gemaakt over vervolgtoezicht.

3. Resultaten kwaliteitsonderzoek voorschoolse educatie

In dit hoofdstuk geven wij per kwaliteitsgebied de waarderingen en de resultaten van het onderzoek op Saïd Dak.

3.1. Ontwikkelingsproces

Ontwikkelingsproces	K	V	G
OP1 Aanbod		•	
OP2 Zicht op ontwikkeling		•	
OP3 Pedagogisch-educatief handelen			✓
OP4 (Extra) ondersteuning		•	
OP6 Samenwerking	•		

OP1. Aanbod

De standaard aanbod waarden we als goed.

De pedagogisch medewerkers van het kinderdagverblijf gebruiken een vve-methode. Hiermee stimuleren zij de ontwikkeling van de peuters op het gebied van taal, rekenen, de sociaal-emotionele ontwikkeling en de motoriek. We constateren dat de pedagogisch medewerkers doelgericht werken aan de uitvoering van het aanbod. Het aanbod bereidt de peuters voor op de start in groep 1 van de basisschool.

De pedagogisch medewerkers richten de ruimte aantrekkelijk en uitdagend in. In de inrichting zien we dat er aandacht is voor het thema waaraan gewerkt wordt en voor de ontluikende geletterd- en gecijferdheid van de peuters. Ook zijn er voldoende spel- en leermaterialen aanwezig waarmee de peuters ontdekkingen kunnen doen.

We waarden het aanbod als goed, omdat het team goed heeft nagedacht over de inzet van de vve-methode in combinatie met ontwikkelingsgerichte werkvormen en doelen. De pedagogisch medewerkers hebben dit aanbod uitgewerkt in passende activiteiten, geschikte materialen en een aantrekkelijke leeromgeving. Zij voeren de afspraken hierover zorgvuldig en met grote betrokkenheid uit, met veel pedagogische gevoeligheid. Tevens wordt hierbij goed rekening gehouden met de hoge diversiteit in de kindpopulatie en de communicatie met de ouders daarover.

OP2. Zicht op ontwikkeling

De standaard zicht op ontwikkeling waarden we als voldoende.

De pedagogisch medewerkers volgen de ontwikkeling van de peuters op de verschillende ontwikkelingsgebieden met behulp van een gestandaardiseerd observatie-instrument. Ze gaan na waar de ontwikkeling van een peuter stagneert en wat mogelijke verklaringen zijn. De voorschool gebruikt de observatiegegevens in een cyclisch proces van doelen stellen, passende educatie bieden aan peuters, evalueren en bijstellen van doelen en het educatieve aanbod. Tijdens de observatie hebben we gezien dat de pedagogisch medewerkers de informatie over de ontwikkeling benutten om de voorschoolse educatie af te stemmen op de behoeften van individuele peuters en groepjes peuters. De pedagogisch medewerkers bespreken de bevindingen op vaste momenten in het jaar met ouders.

OP3. Pedagogisch-educatief handelen

Tijdens het onderzoek hebben we het pedagogisch-educatief handelen van de pedagogisch medewerkers geobserveerd. De standaard pedagogisch-educatief handelen waarderen we als goed.

De pedagogisch medewerkers zorgen voor een warm, respectvol en open klimaat, waarin de regels en routines duidelijk zijn. Zij werken ontwikkelings- en opbrengstgericht en stellen doelen voor peuters die aansluiten op de zone van naaste ontwikkeling. Daarnaast structureren de pedagogisch medewerkers het aanbod zo dat de peuter het zich eigen kan maken. Dit doen zij met geschikte en uitdagende opdrachten, heldere uitleg, vrij spel en begeleid spel, waarbij verschillende spelvormen worden ingezet. Dit zorgt ervoor dat de peuters actief en betrokken zijn. De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat de peuters activiteiten bijwonen die voor hen bedoeld zijn.

Tijdens de observatie zagen we dat de pedagogisch medewerkers de activiteiten evenwichtig over het dagdeel verdelen en dat de tijd effectief wordt benut. De pedagogisch medewerkers stemmen de instructies, spelbegeleiding, opdrachten en tijd af op de behoeften van groepjes en individuele peuters. Zij gebruiken bij de instructies en opdrachten passende werkvormen. Zij gaan actief na of peuters de opdrachten begrijpen en of ze daarmee hun doelen gehaald hebben. Bovendien stimuleren de pedagogisch medewerkers peuters tot interactie, zowel interactie tussen de pedagogisch medewerker en de peuters als interactie tussen peuters onderling. Tot slot geven de pedagogisch medewerkers de peuters inhoudelijk feedback op hun speel- en leerproces.

We waarderen het pedagogisch-educatief handelen als goed, omdat de medewerkers de kinderen heel persoonlijk benaderen en goed blijken te kennen, en dat daardoor en door de goede communicatie met de ouders een groot vertrouwen wordt opgebouwd. Bovendien hebben de medewerkers een lange ervaring, zijn erg goed op elkaar

afgestemd en werken goed samen.

OP4. (Extra) ondersteuning

De standaard (extra) ondersteuning waarderen we als voldoende.

Als de peuters zorg nodig hebben die de pedagogisch medewerkers zelf niet kunnen bieden, dan zorgen de pedagogisch medewerkers voor (doorverwijzing naar en aanmelding bij) externe zorg. Een voorbeeld hiervan is de inzet van logopedie. De voorschool stelt vervolgens zelf ook een passend aanbod samen dat is gebaseerd op de mogelijkheden van de desbetreffende peuter.

Tot slot evalueren de pedagogisch medewerkers regelmatig met ouders of de extra ondersteuning en begeleiding van de (individuele) peuters het gewenste effect heeft. Daarbij betrekken zij de externe partners.

Sterke punten hierbij zijn de goede contacten die het team onderhoudt met zorgdeskundigen in de eigen organisatie en daarbuiten.

OP6. Samenwerking

De standaard samenwerking waarderen we als 'kan beter'.

Het betreft hier echter twee verschillende soorten van samenwerking, namelijk die met het basisonderwijs en die met de ouders.

De eerste vorm van samenwerking - die met het basisonderwijs - is niet sterk ontwikkeld. Een complicerende factor hierbij is het feit dat de kinderopvang met vijf basisscholen contacten heeft. Op het tweede vlak, de samenwerking met de ouders presteert het team echter uitstekend.

De leiding van het kinderdagverblijf en de pedagogisch medewerkers werken samen met de basisscholen door, bij de overdracht, informatie over de doelgroepeuters uit te wisselen. De voorschool geeft daarbij door welk vve-programma de peuter heeft gevolgd en hoe lang hij/zij dit gevolgd heeft. Er zijn afspraken over de wijze waarop ze de gegevens van de peuters aanleveren aan de basisschool, dit gebeurt door middel van het gemeentelijk overdrachtsformulier. Voor de doelgroepeuters is sprake van een 'warme overdracht' van deze gegevens door de contacten met de leraren uit de onderbouw van de basisscholen.

De voorschool en de basisschool zorgen nog niet voor een doorgaande leerlijn van voor- naar vroegschoolse educatie en ook de doorgaande lijnen in het aanbod, de zorg en begeleiding, het ouderbeleid en de kwaliteitszorg rondom het jonge kind zijn nog niet sterk ontwikkeld.

Om deze situatie te verhelderen en eventueel positief te beïnvloeden zullen ook de schoolbesturen zich moeten uitspreken over prioriteiten op dit vlak.

De tweede vorm van samenwerking is die met de ouders. De voorschool ziet ouders als partner in het stimuleren van de ontwikkeling van hun kinderen en zij stemt haar ouderbeleid daar op af. De pedagogisch medewerkers betrekken ouders op verschillende manieren bij de ontwikkeling van hun peuter en stimuleren hen om thuis activiteiten te doen, bijvoorbeeld voorlezen. Zij informeren ouders voldoende over het thema, middels themabrieven en apps of email. Daarbij geven ze ook aan welke woorden, liedjes en activiteiten aan bod gaan komen, zodat ouders hier thuis op in kunnen spelen.

We waarderen deze samenwerking als goed, omdat de pedagogische medewerkers de ouders goed en tijdig voorlichten over het programma en de ontwikkeling van hun kinderen.

Ze hebben een heldere visie op de samenwerking en geven aan waar ouders zelf actief in kunnen worden bij de begeleiding van hun kind. Indien nodig coachen en helpen ze hen met pedagogische en educatieve vragen.

3.2. Resultaten voorschoolse educatie

Resultaten voorschoolse educatie	K	V	G
----------------------------------	---	---	---

OR1 Ontwikkelingsresultaten

OR1. Ontwikkelingsresultaten

De standaard ontwikkelingsresultaten waarderen we als voldoende.

De voorschool heeft hoge verwachtingen van de voortgang in de ontwikkeling die de peuters kunnen bereiken aan het eind van de voorschoolse periode. De leiding en de pedagogisch medewerkers stellen doelen op de verschillende ontwikkelingsgebieden die passen bij de kenmerken van de kindpopulatie. De voorschool betreft daarbij de ontwikkelingsgroei van de kinderen. De voorschool weet of de (doelgroep)peuters zonder of met een beperkte achterstand naar groep 1 van de basisschool gaan.

Het team kan nog wat meer expliciet aandacht geven aan het bereiken van de doelen voor taal en rekenen in het evenwicht met de ontwikkelingsgerichte doelen. Samenwerking op dit vlak met het basisonderwijs kan hiervoor een goede aanleiding zijn.

3.3. Kwaliteitszorg en ambitie

Kwaliteitszorg en ambitie	K	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		●	
KA2 Kwaliteitscultuur			✓
KA3 Verantwoording en dialoog			✓

KA1. Kwaliteitszorg

De standaard kwaliteitszorg waarden we als voldoende.

De houder van het kinderdagverblijf heeft in haar (pedagogisch) beleidsplan samen met de voorschool opgeschreven wat ze met de voorschoolse educatie willen bereiken. De houder heeft ook aangegeven hoe zij de kwaliteit van de voorschoolse educatie bewaakt. De GGD houdt hier jaarlijks toezicht op.

Het kinderdagverblijf heeft ambitieuze doelen geformuleerd aan de hand van de 'zes intractievaardigheden' die zij in het kader van de eigen context heeft beschreven. Het team van het kinderdagverblijf evalueert via een cyclische werkend systeem van kwaliteitszorg alle doelstellingen uit haar (pedagogisch) beleidsplan en zij bekijkt of peuters voldoende worden voorbereid op de basisschool.

Als onderdeel van de kwaliteitszorg brengt de leiding regelmatig het pedagogisch en educatief handelen van de pedagogisch medewerkers in beeld. Mooi daarbij is de inzet van video coaching, waarvan de opnamen door medewerkers of team worden bekeken en op positieve uitkomsten en ook verbeterpunten worden besproken. Daarnaast worden ouders bevraagd op hun tevredenheid en wensen. De voorschool neemt op basis van deze evaluaties planmatig en doelgericht maatregelen ter verbetering. Ook de medewerkers zelf geven via bevraging aan hoe zij bepaalde zaken waarden.

Om de effecten te meten van beleid schakelt de organisatie naast de eigen deskundigen, indien nodig ook externe deskundigen in die via een quickscan de ingezette ontwikkelingen in kaart brengen. Na de evaluatie daarvan maakt de organisatie plannen van aanpak om verdere verbeteringen en kwaliteit op gekozen onderwerpen te bereiken.

KA2. Kwaliteitscultuur

De standaard kwaliteitscultuur waarden we als goed.

De leiding en de pedagogisch medewerkers werken gezamenlijk aan een voortdurende verbetering van hun professionaliteit. Daarbij wordt de DAK-versie van de zes interactievaardigheden als uitgangspunt genomen. Medewerkers volgen verschillende soorten scholing om hun kennis en vaardigheden te versterken. Het beleid van de voorschool om haar visie op de kwaliteit van voorschoolse educatie en ambities te realiseren is breed gedragen. Daarnaast is er een grote bereidheid, zelfs gedrevenheid, om samen de voorschoolse educatie te verbeteren en resultaten te borgen.

De leiding heeft zicht op de kwaliteit van de voorschoolse educatie en stuurt hierop indien nodig en faciliteert initiatieven van onderop. De pedagogisch medewerkers werken resultaatgericht, zij zijn aanspreekbaar op gemaakte afspraken en zij zijn zich bewust van de effecten van hun handelen op de kwaliteit van de educatie en op de ontwikkeling van de peuters. We constateren dat de voorschool werkt vanuit een transparante en integere cultuur en dat er sprake is van een duidelijke verantwoordelijkheidsverdeling.

We waarderen de kwaliteitscultuur als goed, omdat het team en ook de unitmaganager ambitieus zijn, en de vrije ruimte aangrijpen om een eigen visie te ontwikkelen op locatieniveau. Ze bouwen daarover deskundigheid op streven ernaar om bij de uitwerking en uitvoering een goede kwaliteit te bereiken. Zij worden daarin effectief ondersteund door de organisatie, door gerichte scholing te geven en ondersteuning door bijvoorbeeld een praktijkcoach in te zetten.

KA3. Verantwoording en dialoog

De standaard verantwoording en dialoog waarderen we als goed.

De leiding van het kinderdagverblijf verantwoordt zich (via de houder) aan de gemeente over het gevoerde beleid ten aanzien van voorschoolse educatie. Het gaat hierbij bijvoorbeeld over het aantal doelgroeppeters en over het aantal maanden dat zij vve hebben gehad. We zien ook dat de voorschool belanghebbenden betreft bij de ontwikkeling van haar beleid. De leiding van het kinderdagverblijf bespreekt regelmatig haar ambities en welke resultaten ze behaalt. Uit de gesprekken die we voerden met enkele ouders blijkt dat de voorschool open staat voor hun wensen en voorstellen. Zij tonen zich enthousiast over de laagdrempelige toegang tot de pedagogisch medewerkers en de goede communicatie. Ook geven zij aan dat ze via de app, de nieuwsbrieven en de website-portal voldoende en tijdig informatie ontvangen.

We waarderen de verantwoording en dialoog als goed, omdat de medewerkers er veel werk van maken om de ouders van de producten en activiteiten van de kinderen op de hoogte te houden door

regelmatig digitale foto's te sturen van activiteiten of in een 'ontwikkelingsmap' de kunstwerken van hun kinderen te verzamelen.

4. Reactie van de houder

Hieronder geeft de houder een reactie op de uitkomsten van het onderzoek en geeft de houder aan hoe ze hier mee aan de slag gaat.

Wij hebben dit bezoek als prettig ervaren. Fijn om te kunnen vertellen en te laten zien hoe wij werken en waar we staan. Het is mooi om te lezen dat we goed bezig zijn en dat Said een plek is waar de kinderen graag komen.

Onder het kopje: Wat kan beter, gaat het over de samenwerking met de basisschool. Hierin kunnen wij ons vinden, wij (UM, VE coach) zijn momenteel bezig met het versterken met de band met school. Na de zomervakantie hebben we een gesprek gehad met de schooldirecteur, hierin hebben we ideeën voor een goede warme overdracht en een doorgaande leerlijn uitgewisseld. Ook hebben we gesproken over thema's en activiteiten die we gezamenlijk uit kunnen zetten. Samen met de VE coach zal de Unitmanager een plan maken om de samenwerking beter te laten verlopen.